

עבודה זו בוחנת את אופן חלוקת מענקי האיזון בשנת 2002, לפני הקיצוץ הגדול, וכן בשנת 2003 – אחרי הקיצוץ. העבודה מכוונת גם לקוראים שאינם כלכלנים אקדמיים. לצד מסלול של נוהלים ברורים לכאורה לחלוקת כספי המענק, ישנו מסלול נוסף של תקנות תקציב רבות המחלקות כשליש מיליארד ש"ח באופן המשנה בצורה ניכרת את ההדגשים. בשנת 2002, ניתנה תמיכה כספית ל-257 (97%) רשויות המקומיות בישראל. לאחר הקיצוץ הגדול, 256 רשויות קיבלו מענקי איזון.

לאחר הקיצוץ הגדול שנעשה בשנת 2003, השימוש בשני ערוצי מימון מקבילים איפשר לממשלה להימנע משינוי משמעותי בחלוקת המענקים לפי צורך סוציו-אקונומי. קיימת אפליה לא מבוטלת לפי דת ומיקום – וגם זו לא השתנתה באופן משמעותי לאחר הקיצוץ. בשנת 2003, אחרי הקיצוץ הגדול, רשויות דרוזיות קטנות קיבלו יותר מרשויות ערביות קטנות וכן מרשויות יהודיות קטנות בנגב. רשויות יהודיות בצפון אף זכו למענקים גדולים עוד יותר לתושב. הרשויות היהודיות העשירות ביותר בשטחים ובקרבת גבול לבנון זכו למענקים לתושב גדולים יותר מהמענקים שניתנו לרשויות העניות ביותר מכל שאר המדינה. יותר משליש מהמענקים שחולקו לרשויות קטנות כמענקי האיזון ניתנו כאפליה תקציבית ב-2002, ושוב ב-2003.

האם הציבור הרחב מודע לכך שבזמן שיד אחת של משרד הפנים כותבת נוהלים שמטרתם לכאורה הקטנת הפגיעה ברשויות החלשות כתוצאה מהקיצוץ הרחב, היד השניה של אותו משרד מחלקת מענקים באופן שמשמר באופן מלא את אותה הפגיעה? האם הציבור מודע להשלכות ארוכות הטווח של אפליית קבוצות מסוימות בהיקפים כאלה על חשבון הקבוצות האחרות, והאם אלה אכן אותן עדיפויות המשקפות את הצבעת מרבית הבוחרים במדינה? הכוונה כאן הינה להפנות זרקור אל סדר העדיפויות הלאומי בפועל בתחום זה, כפי שזה בא לידי ביטוי מתוך מכלול הנתונים, ולאפשר לקובעי המדיניות ולציבור הרחב לשקול מחדש אם כך אכן צריך וראוי לחלק את כספי הציבור המוגבלים של תקציב המדינה.